

Kommunal- og regionaldepartementet

Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler: Grete Bergh
Direkte tlf.: 23 11 75 45

Vår ref.: 08/146-
Deres ref.: IU

Vår dato: 24.04.2008
Deres dato:

Hørings svar - Høringsnotat "Forvaltningsreformen - forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået"

ABM-utvikling er Kultur- og kirke departementets rådgivende og utøvende fagorgan for arkiv, bibliotek og museum. ABM-utvikling skal drive aktivt, strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet. Målet er å sette institusjonene og sektorene bedre i stand til å løse faglige oppgaver og til å møte nye utfordringer i samfunnet, og å arbeide med hele spekteret av funksjoner innen arkiv, bibliotek og museum. ABM-utvikling arbeider dessuten på tvers av både faglige sektorgrenser og forvaltningsgrenser og tar vare på departementsovergrepene samarbeidsoppgaver i tilknytning til arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet.

ABM-utviklings høringsuttalelse konsentrerer seg om kap. 9 *Kultursektoren* i høringsnotatet.

9.1.2 Spillemidler til investeringstiltak på kulturområdet

Høringsnotatet legger opp til at tilskuddsordningen for regionale møteplasser og formidlingsarenaer fra 2010 vil bli *"kanalisert inn i den desentrale ordningen for kulturhus, slik at regionene dermed får det samlede forvaltningsansvaret for spillemidler til kulturbygg"*.

Delegering vil gi regionene økte muligheter til selv å vurdere og prioritere. ABM-utvikling savner imidlertid en analyse av konsekvenser, og hvordan overordnede premisser for den framtidige tilskuddsordningen vil utformes. Vi vil derfor kort peke på noen utfordringer knyttet til delegering.

Det er i dag ikke helt klare avgrensinger mellom nasjonale og regionale kulturbygg. Regionale signalbygg, for eksempel i museumssektoren, forankres i dag både i nasjonale og regionale midler. Vi savner en vurdering av hvordan dette samspillet er tenkt etter at delegeringen er gjennomført, ikke minst dersom regionene vil tilsvare dagens 19 fylker. Vi vil advare mot en for sterk differensiering mellom nivåene, som kan føre til at nasjonalt nivå kun tilfører midler til et fåtall signalbygg, mens regionene ikke selv klarer å løfte fram større prosjekter innenfor tippemidler og egne rammer. I dag sikrer nasjonal helhetstenking og prioritering over tid etablering av større prosjekter over hele landet, noe som vil være

vanskeligere ved en oppsplitting av regionale midler til 19 fylker. Vi ser her en fare for at delegeringen kan etterlate et vakuum mellom nasjonalt og regionalt nivå.

En delegering og ytterligere differensiering mellom stat og region kan også innebære svakere kvalitetssikring av regionale investeringsprosjekter. I dag vurderes for eksempel et stort antall museumsprosjekter av fagkompetanse i KKD, ABM-utvikling og Statsbygg. Det er viktig at en framtidig håndtering av spillemidler vurderer hvordan investeringsprosjektene kan sikres en fortsatt faglig vurdering av bygg og innhold.

Det er avgjørende for en videre god forvaltning av investeringsmidler at disse utfordringene tenkes igjennom ved utforming av premisser for tilskuddsordningene.

ABM-utvikling vil dessuten peke på at fordeling av midler til regionale kulturbygg bør omfatte tilskudd til spesialbygg for bevaring og formidling av arkiver, og således kunne være virkemiddel til å støtte opp under målet om sterke regionale arkivinstitusjoner.

Det kan være behov for en økt innsats på regionale signalbygg også innen folkebiblioteksektoren, spesielt som del av kulturhusetablering, men også som del av kunnskapssentre og som ledd i byfornyelse. Et godt eksempel på dette er Drammensbiblioteket som er et sentralt element i utviklingen av Papirbredden.

I den nye desentraliserte ordningen for kulturhus fra 2010 vil det være viktig at investeringstilskudd til bibliotekbygg og til mobile bibliotek tjenester blir inkludert i de sentrale premissene som blir lagt for ordningen. De økonomiske rammene for ordningen bør være så gode at den reelt vil stimulere til utvikling.

I *Bibliotekreform 2014* har ABM-utvikling foreslått at det bør etableres et investeringsprogram for biblioteklokaler som skal være åpent for nye bibliotekbygg, fornyelse av biblioteklokaler og mobil bibliotek tjeneste. Her er det også pekt på at mulig samlokalisering eller felles løsninger med arkiv og museer må vurderes spesielt.

9.2 Øvrige kulturformål

Forvaltning og utvikling av museumsfeltet blir ikke omtalt i høringsnotatet, noe som innebærer en videreføring av dagens statlige museumspolitik. Museumsreformen, som nå nærmer seg en avrunding, tar utgangspunkt i museenes lokale, regionale og nasjonale forankring, og legger opp til et aktivt statlig nivå i nært samspill med de andre forvaltningsnivåene. ABM-utvikling mener dette er en riktig og viktig utvikling, og vil derfor støtte en videreføring av den nasjonale museumspolitikken med statlig forvaltning og utvikling av et bredt landskap av museer over hele landet.

9.2.2 Arkivsentra

ABM-utvikling støtter perspektivet om sterke arkivfaglige institusjonsmiljøer som kan utvikle nye tilbud og gi bedre service til ulike brukergrupper i de enkelte regioner. Vi vil også slutte oss til at stat, region og kommune må samarbeide og samhandle for å utvikle funksjonelle løsninger og gode organisasjonsmodeller for slike sentra. Likevel vil vi peke på som en vesentlig mangel i notatet at arbeidet med å bevare og gjøre tilgjengelig arkiver som dokumenterer privat samfunnssektor (arkiver etter bedrifter, organisasjoner og personer) ikke

er omtalt. Arbeidet med privatarkivene drives i betydelig grad av lokale og regionale institusjoner, som eksempelvis fylkesarkiver og de kommunale byarkivene. ABM-utviklings erfaring er at bevaring og formidling av privatarkiver, med vesentlig betydning for en helhetlig og relevant dokumentasjon av samfunn og kultur, er en oppgave som egner seg godt for innsats på regionalt nivå. Det er behov for virkemidler og støtteordninger med sikte på å stimulere og styrke arbeidet med privatarkivene. Videre er det nødvendig å avklare arbeidsdeling og styrke samhandling mellom stat, regioner og kommuner på dette arbeidsfeltet.

9.2.3 Folke- og fylkesbibliotekene

ABM-utvikling synes det er positivt at høringsnotatet fokuserer på fylkesbibliotekenes rolle i et framtidig regionalt organ. ABM-utvikling er opptatt av at fylkesbibliotekene må kunne fylle en rolle som regional utviklingsaktør på bibliotekområdet i det fremtidige regionale nivået. Dette ble tatt opp i *Bibliotekreform 2014*. Fylkesbibliotekene har utviklet seg veldig forskjellig, og mange er i ferd med å gjennomføre en nødvendig omstillingsprosess for å kunne fylle rollen som utviklingsaktør for bibliotekene i sin region, både når det gjelder strukturendringer, utvikling av digitale tjenester og kompetanse i bibliotekene.

9.2.7 Samiske interesser

Det er innført en konsultasjonsordning for samiske interesser innen abm-sektorene mellom ABM-utvikling og Sametinget.

Med vennlig hilsen

Leikny Haga Indergaard
direktør

Tone Moseid
avdelingsdirektør